

ZAKLÁDÁME ZAHRADU

JIŘÍ FINGER

- JAKÁ MÁ BÝT?
- PŘÍPRAVA, KDY ZAČÍT
- TECHNICKÁ ŘEŠENÍ

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout s portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umisťování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

PROFI&HOBBY

ZAKLÁDÁME ZAHRADU

JIŘÍ FINGER

GRADA PUBLISHING

Jiří Finger
Zakládáme zahradu

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
obchod@gradapublishing.cz, www.grada.cz
tel.: +420 220 386 401, fax: +420 220 386 400
jako svou 2542. publikaci

Odpovědná redaktorka Eva Horníčková
Sazba Artedit s.r.o., Praha
Fotografie na obálce profimedia.cz/CORBIS
Počet stran 112
První vydání, Praha 2006
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a. s.
Husova ulice 1881, Havlíčkův Brod

© Grada Publishing, a.s., 2006
Cover Design © Grada Publishing, a.s., 2006

*Názvy produktů, firem apod. použité v knize
mohou být ochrannými známkami nebo
registrovanými ochrannými známkami příslušných
vlastníků.*

ISBN 80-247-1070-6 (tištěná verze)
ISBN 978-80-247-6141-1 (elektronická verze ve formátu PDF)
© Grada Publishing, a.s. 2011

Obsah

Úvodem	7	6.3 Potřebuje zahrada architekta?	43
1 Co je zahrada	17	7 Projekt zahrady	44
2 Jaká má být zahrada	18	7.1 Příprava návrhu	53
3 Nejprve užitečná teorie	20	7.2 Vypracování dokumentace.....	54
3.1 Principy geometrické	20	7.3 Spolupráce při zakládání zahrady	55
3.2 Principy kompoziční	21	8 Milá překvapení, ale i potíže	60
3.3 Barva	23	8.1 Typy zahrad	60
3.4 Světlo a stín	24	8.2 Jak velká má být zahrada	62
3.5 Principy estetické.....	24	8.3 Některá úskalí zahrad	63
3.6 Principy fyziologické.....	26	9 Zakládáme zahradu.....	66
3.7 Principy psychologické	27	9.1 Terénní úpravy.....	67
3.8 Principy filozofické.....	29	10 Zahrada jako inženýrský objekt	69
4 Čím je zahrada.....	31	10.1 Vodovodní přípojky	69
4.1 Prostorová definice zahrady.....	31	10.2 Odpadní potrubí	69
4.2 Zahrada jako umělecké dílo	32	10.3 Přípojky elektro	70
4.3 Zahrada jako kýč.....	32	10.4 Slaboproud	70
5 Navrhujeme zahradu.....	34	10.5 Příkony, které zahrada vyžaduje	71
5.1 Zahrada jako závazek.....	34	10.6 Důležitá omezení	73
5.2 Zahrada stojí čas i peníze	34	11 Kámen v zahradě	74
5.3 Zahrada je výhodná investice	36	11.1 Kamenné plochy (terasy, odpočívadla, chodníky).....	74
5.4 Kde si vybrat místo	36	11.2 Zidky, stěny	74
5.5 Co též rozhoduje o zahradě	37	11.3 Alpina, skalky	75
6 Svědomitá příprava záměru	42	11.4 Kamenné zahrady.....	76
6.1 Územní plán města nebo obce	42		
6.2 Majetkový stav.....	43		

11.5 Kamenné objekty	76	15.2 Okrasné keře – listnaté i jehličnaté	100
12 Oheň v zahradě.....	89	15.3 Trvalky, trávy a kapradiny	100
12.1 Umístění krbu v zahradě	89	15.4 Letničky a dvouletky	100
12.2 Zahradní grily	90	15.5 Květiny cibulovité a hlíznaté	101
12.3 Ohniště.....	90		
13 Voda v zahradě	91	16 Výtvarné dílo v zahradě.....	102
13.1 Vodní fontánky	91	16.1 Výběr výtvarného díla	102
13.2 Okrasné nádrže a jezírka.....	91	16.2 Jak umístit výtvarné dílo	103
13.3 Bazény v obytné zahradě	92	16.3 Hlavní zásady situování výtvarného díla	104
13.4 Sprcha v zahradě	93	16.4 Výška výtvarného díla	104
13.5 Mokřad jako náhrada jezírka.....	93	16.5 Orientace ke světovým stranám	105
13.6 Závlaha zahrady	93	16.6 Pozadí výtvarného díla	105
14 Parter zahrady	95	16.7 Parter výtvarného díla	106
14.1 Plochy dlážděné – terasy, odpočívadla, chodníky	95	16.8 Scénické nasvětlení výtvarného díla	106
14.2 Plochy dlažby zámkové, betonové	95	17 Zvířecí miláči v zahradě.....	107
14.3 Plochy a cesty pískované.....	95	18 Zrození zahrady	109
14.4 Plochy s povrchem drti, antuky, oblázků nebo živice	96	18.1 Stavebník a příští uživatel zahrady.....	109
14.5 Plochy zpevněné betonovými nebo plastovými rastry.....	96	18.2 Architekt – autor návrhu.....	110
14.6 Plochy kryté mulčovací kůrou, štěpkou.....	97	18.3 Známí, přátelé a kibicové z okolí.....	110
14.7 Plochy s vegetačním krytem	97	19 Praktické rady závěrem.....	111
14.8 Plochy okrasných trávníků	97	19 Literatura.....	112
15 Zeleň v zahradě	99		
15.1 Okrasné stromy – listnaté i jehličnaté	99		

Úvodem

Člověk, který opravdu přírodu miluje, nemůže být ve své podstatě zlý. Snaží se žít v souladu s jejími zákony a neubližuje jí. Pokud to lze, tak jí pomáhá, nebo se o to v menším měřítku snaží – někdo alespoň ve své zahradě. Moudrý zahradník, můj učitel, to kdysi vyjádřil takto: „Naše každodenní práce v zahradě je vlastně prostou modlitbou za odpuštění toho, čeho se na přírodě dopouštíme“.

Jako lidstvo vděčíme přírodě za svůj vznik a jsme s ní dodnes takřka neodlučitelně spjati. Vztah člověka a přírody v průběhu tisíciletí nabýval různých podob i intenzity, avšak možnost žít v přírodě, nebo být alespoň obklopen jejími projevy, byla vždy zárukou bohatého a citově vyváženého života. Příroda se díky svým biologickým kvalitám zásadně liší od všech civilizačních vymožeností a žije si svým tajemným, podivuhodným životem nezávisle na našich přáních a možnostech. Rozkvetlý jabloňový sad v májovém podvečeru či hýřivý ohňostroj barev podzimní přírody si nemůžeme pořídit, kdykoliv se nám zachce, i kdybychom vládli neomezenými prostředky. Snad je to i dobře, neboť o to více si těchto podob přírody vážíme.

Ostatně úcta k přírodě u národů s dávnou kulturní tradicí je někdy tak silná, že přírodním prvkům – kameni, květinám, stromům, popřípadě jejich vzájemné a přesně vymezené kompozici byl přiřazen duchovní význam. Tato symbolika se výrazně projevuje v jejich kultuře, umění i ve způsobu života. Určitá místa v přírodě nebo v zahradě sloužila k meditací a rozjímání nebo byla uctívána jako posvátná. Nemálo umělců a filozofů bylo právě v intimitě těchto míst inspirováno k dílům, tvořícím dnes světové kulturní dědictví. Tato

viz foto str. 10

vrcholná díla pozorujeme a nalézáme mnohdy společný obsah jejich umělecké výpovědi – totiž hledání pravdy o životě. A svým nitrem, svým srdcem cítíme, že strom, řeka, louka i krajina tuto všeobjímající životní pravdu už dávno znají. Pouze některým z nás – a jen občas – něco napovědí, pokud pozorně posloucháme.

Téměř na každém kroku nalézáme nové informace o zahradách, i návody na jejich zakládání. Ale o umělecké či duchovní podstatě zahrady se nedovíme téměř nic.

Strážní balvan
obklopený tvarově
i barevně bohatou
vegetací navozuje
atmosféru, kde sny
i fantazie nalézají
svůj prostor

Chtěl bych se tedy s vámi zamyslet nad tímto tajemstvím zahrady i nad dalšími souvislostmi, které podnítl vaši fantazii a povedou vaše příští kroky spolehlivě k vytčenému cíli – ke krásné a hodnotné zahradě.

1 Co je zahrada

V úvodu jsme poněkud volně používali pojmy „příroda“, „krajina“, „zahrada“ – jak se v nich však vyznáme? Poněkud zjednodušeně můžeme vycházet z tvrzení:

☒ Příroda je vše, co pokrývá povrch Země, odpovídá životním podmínkám daného kontinentu a na existenci člověka je zcela nezávislá. Její životní projevy jsou řízeny výhradně zákony přírodními. Příroda nebo divočina nemá ani začátek, ani konec.

☒ Krajina je více či méně člověkem poznamenaná příroda (v dobrém či spíše špatném směru). V krajině se střetávají přírodní zákony s cílenými technickými zásahy, avšak ne vždy zcela podle představ společnosti. Soustavné zásahy člověka mění krajinu v betonová města, ale jakmile ustanou, krajina se znovu vrací ke své původní přírodní podobě.

viz foto str. 9

☒ Zahrada je již člověkem zcela cílevědomě utvářený prostor, pouze zčásti využívající některé přírodní prvky. Zahrada nás má zaujmout, obohacovat, naplňovat naše potřeby a touhy. Utváříme ji podle estetických zákonů a využíváme k tomu nejružnější technologie, hmoty, stavební i umělecká díla. Zahrada je na rozdíl od přírody prostor umělý a na člověku zcela závislý. Není-li zahrada soustavně udržována, více méně se navrácí zpět k podobě okolní krajiny.

viz foto str. 10

2 Jaká má být zahrada

Pokud má zahrada splňovat představy svých tvůrců a uživatelů, měla by být individuální, neopakovatelná. Tak, jako nelze navrhnout univerzální byt, nelze ani dát návod na založení ideální, tedy krásné, funkční a trvanlivé zahrady. Byt i zahrada odpovídají zálibám, vkusu, pocitům i vzdělání svého uživatele. Například v Holandsku, kde je péče o rodinnou zahrádku národním koníčkem, existují četná přiléhavá přirovnání na zahrádky a jejich majitele. A skutečně – ze vzhledu a stavu zahrady lze o majiteli mnohé vyčíst.

viz foto str. 11

Zahrada
u měšťanského
domu ve
švýcarském
Curychu

Zahradami se zabývám již dlouhou řadu let, a přesto jsem stále svědkem nových, nečekaných přání a představ, která jsou pro mě jak zdrojem radosti, tak i údivu a překvapení. Posuďte sami, co někteří zákazníci od zahrady očekávají:

- ☒ Moje zahrada musí být nejkrásnější ve městě.
- ☒ Pro mě, pro hosty i pro děti tu musí být vše, co očekávají.

®

- ☒ Konec konců mě vzhled zahrady nezajímá. Hlavně, že bude velká a nedá žádnou práci.
- ☒ Navrhněte mi zahradu, jak myslíte, ale musí ji mít rád i můj pesek.
- ☒ Tato zahrada je špatně navržená, protože už třikrát přešlo, ale nikdy ne na ni.
- ☒ Na našem pozemku vám dovolíme postavit zahradu podle vašich představ a za vaše peníze. Zato vám ji budeme starostlivě ošetřovat...
- ☒ Proč mi nechcete navrhnout zahradu, která by mi přinesla taky nějaké peníze?

Tak se zas a znovu zabývám navrhováním pokud možno těch nejdokonalejších zahrad. Hledám základní principy a pokouším se rozluštit jejich nekonečná tajemství. V následujících kapitolách se o to pokusím i s vámi a pro vás.

Pohled na typickou holandskou zahrádku plnou květin, slunce a volného prostoru potěší každého

